

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

28 februari 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Interpellatie van de heer Dirk Holemans tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over het onderschrijven van de deontologische code van het Vlaams Parlement door de leden van de Vlaamse regering
Interpellatie van de heer John Taylor tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de naleving door de Vlaamse regering van de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Maandag 28 februari 2000

VOORZITTER : De heer André Denys

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.05 uur.*

Interpellatie van de heer Dirk Holemans tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over het onderschrijven van de deontologische code van het Vlaams Parlement door de leden van de Vlaamse regering

Interpellatie van de heer John Taylor tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de naleving door de Vlaamse regering van de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Holemans tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over het onderschrijven van de deontologische code van het Vlaams Parlement door de leden van de Vlaamse regering en van de heer Taylor tot minister-president Dewael, over de naleving door de Vlaamse regering van de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, enkele weken geleden heb ik een actuele vraag gesteld over de wijze waarop een bepaalde minister voorkwam in een overheidspublicatie, en over hoe dat in overeenstemming kon worden gebracht met de deontologische code. Toen bleek dat de huidige

Vlaamse regering de deontologische code van dit huis nog niet had onderschreven. Ik wil dit niet ten kwade duiden ; ook de vorige regering heeft dit niet van bij de aanvang gedaan, maar pas in de loop van de rit.

In het licht van de komende gemeenteraadsverkiezingen is het echter aangewezen dat er een duidelijk deontologisch kader komt, dat ook de ministers kunnen onderschrijven, zowel met betrekking tot hun eigen handelen, als met betrekking tot de communicatie van de overheidsorganisaties, de VOI's, waarin ze soms figureren. Ministers hoeven uiteraard niet uit de overheidscommunicatie te worden geweerd, integendeel. Wel moet er een duidelijk kader zijn, zodat iedereen weet waaraan zich te houden.

Het zou een signaal zijn van goed bestuur, als de regering proactief te werk zou gaan door het uitwerken van zo een kader. Daarbij zijn twee dingen belangrijk, ten eerste de deontologische code van dit huis zelf, waarvan ik hoop dat de regering ze zal onderschrijven, en ten tweede meer specifieke regels voor ministers. Bijvoorbeeld de omgang met de administratie moet voor ministers volledig anders zijn geregeld, dan nu in de artikelen van de deontologische code is beschreven.

Welke initiatieven plant de Vlaamse regering ten aanzien van de bestaande deontologische code van het Vlaams Parlement ? Welke eigen initiatieven plant de Vlaamse regering om een eigen kader te creëren voor de wijze waarop de overheid communiceert met de bevolking ?

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, tijdens de vorige legislatuur werd in het Vlaams Parlement een heel debat gevoerd over het opbouwen van een deontologie. Dit was in eerste instantie bedoeld

Taylor

voor de Vlaamse parlementsleden zelf, maar we hadden ook de ambitie, onder impuls van de vroegere en huidige voorzitter van het Vlaams Parlement, om dit door te trekken naar alle mandatarissen en politiek personeel in Vlaanderen.

Dat resulteerde in heel wat concrete bepalingen, die van toepassing zijn voor de Vlaamse parlementsleden. De voorzitter heeft terecht het initiatief genomen om gemeenteraden, provincieraden, en zelfs de federale assemblees te mobiliseren voor deze code. Zo hebben heel wat gemeenten de code goedgekeurd, en proberen zij in de geest ervan te werken.

Mijnheer Holemans, de vorige Vlaamse regering kon de code natuurlijk niet van bij haar aantreden goedkeuren. De code bestond toen immers nog niet. Onmiddellijk echter na de goedkeuring door het Vlaams Parlement, heeft de vorige Vlaamse regering gereageerd met het nemen van maatregelen in de geest van de code. Een aantal zaken werd heel concreet bepaald, en men ging zelfs nog verder dan de code zelf. In elk geval heeft de Vlaamse regering onderschreven dat de geest van de deontologische code ook voor haar geldt. Ze maakte daarbij ook een onderscheid tussen het optreden van de ministers in hun eigen beleidskader, en hun optreden als mandatarissen van hun streek. Ook in het tweede geval zouden ze strikt de geest van die code respecteren. De Vlaamse regering heeft daartoe beslist onmiddellijk nadat de code in het Vlaams Parlement was behandeld en goedgekeurd. Het zou logisch geweest zijn dat de code, die nu ook voor de nieuwe parlementsleden geldt, ook onmiddellijk van toepassing was geweest op de ministers van de Vlaamse regering. Dat is de logica en de geest van de beslissing tijdens de vorige regeerperiode.

De Vlaamse regering heeft dat echter nog niet gedaan. We hadden verwacht dat de ministers de code stilzwijgend zouden toepassen, maar desondanks zijn er ministers die de deontologie op zeer flagrante wijze schenden. Ze gaan daarbij zelfs verder dan de vroegere praktijken. De deontologie gaat onder andere over het politiek dienstbetoon. Ook vroeger zouden weinig parlementsleden hebben durven zeggen dat de bevolking dankzij hen een gunst kreeg. Toch gebeurt dit nu. Dat doet denken aan het ancien regime. De huidige toestanden gaan dus veel verder dan wat we hebben willen bestrijden. We dachten dat dit niet meer mogelijk was.

De Lijn zegt in een brief letterlijk dat, op voordracht van minister Stevaert, de Vlaamse regering een cadeau geeft ter waarde van 33.700 frank. Dat gaat veel verder dan de vroegere praktijken. Minister Landuyt, die net als de heer Stevaert van dezelfde partij is als de voorzitter van het Vlaams Parlement, die een belangrijke campagne voerde voor de deontologische code, verspreidde een mailing waarin hij zegt dat er gratis vervoer komt voor 65-plussers in Brugge. Verder zegt hij : 'Samen met de SP had ik u dit beloofd voor de verkiezingen. We hebben woord gehouden.' Daarbij prijkt nog zijn foto. Ook daar werd heftig op gereageerd. De deontologische code schrijft immers voor dat dienstbetoon zo sober mogelijk moet worden aangeboden, en zeker niet met foto's.

De reactie komt van iedereen. De vorige Vlaamse regering heeft een omzendbrief rondgestuurd om de medewerking van de gemeenten te vragen voor het realiseren van het gratis vervoer. Daarvoor wordt van hen een extra inspanning gevraagd. Een aantal burgemeesters uit het Antwerpse hebben daarop gereageerd. Zij moeten lijsten doorgeven met namen en adressen van 65-plussers. Ze zullen ook wijzigingen en mutaties moeten meedelen.

Wetende dat gemeenteraadsleden, burgemeesters en schepenen ook werd gevraagd om de deontologische code te onderschrijven, ondergraaft het gedrag van deze Vlaamse ministers het gezag van het Vlaams Parlement. Enerzijds vragen we extra werk van hen, anderzijds wordt flagrant een deontologie genegeerd, waarvoor we van hen wel respect verwachten. Dat is onbegrijpelijk. Op lokaal niveau wordt overigens minder het onderscheid gemaakt tussen de ministers en het Vlaams Parlement.

Was het niet logisch geweest dat de Vlaamse regering van in het begin de geest van de deontologische code had gerespecteerd ? Ze had het kunnen vastleggen in een beslissing, of ze had het spontaan kunnen doen. We hebben vernomen bij een vraag om uitleg, waarop minister Vanderpoorten in uw plaats antwoordde, dat u zinnens ben initiatieven te nemen. We zouden daar graag meer over vernemen.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik heb reeds de gelegenheid gehad met de minister-president over hetzelfde onderwerp, maar in een andere commissie, een gesprek te voeren.

Van Hecke

Iedereen in dit parlement kent mijn persoonlijk engagement ten aanzien van deze code en weet dat het de bedoeling was te komen tot een algemene deontologische code voor parlementsleden, waarbij we echter gestrand zijn op de dienstbetooncode.

De deontologische code heeft een symboolfunctie waarmee we de boodschap willen uitdragen op een zindelijke wijze aan politiek te willen doen. Zoals de heer Taylor reeds heeft gezegd, is de Vlaamse regering in haar rondzendbrief verder gegaan dan het dienstbetoon alleen en uit het antwoord van minister Vanderpoorten menen we begrepen te hebben dat deze Vlaamse regering de deontologische diensbetooncode nog niet heeft ondertekend omdat zij naar een globaler kader streeft. Uiteraard verheugt dit ons indien het zo zou zijn. Ik heb reeds herhaaldelijk gezegd dat deontologie mijns inziens begint waar regelgeving eindigt, maar dat dit ook zeer moeilijk in teksten te vatten is. Elke deontologische code van elke deontologische beroepsgroep begint ermee dat iedereen zich onthoudt van activiteiten die de waardigheid van het beroep in het gedrang brengen, waarbij dit door beroepsgenoten wordt beoordeeld. Precies dit instrument is het belangrijkste, iets dat trouwens ook gebleken is met betrekking tot de deontologische code dienstbetoon. Dit instrument mag niet worden opgevat als een middel om aan koppensnellerij te doen, maar wel als middel ter beoordeling van de anderen vanuit de eigen erkenning van de manier waarop een beroep wordt uitgeoefend. Ik hoop dan ook dat u in de teksten die u zult voortbrengen, een zekere controle zult inbouwen waarin die beoordeling steeds vervat zal zitten.

Men heeft ons reeds herhaaldelijk afgunst verweten voor de sympathie waarop bepaalde leden van uw regering in de pers en bij het grote publiek kunnen rekenen. Het gaat daarbij echter niet om afgunst, maar heeft veeleer met zindelijkheid te maken. Niemand heeft er bezwaar tegen gehad dat u de fysieke uitdaging aandurfde om met een fiets een berg op te rijden, maar liggen de zaken niet anders als een regeringslid in een carnavalesk plunje een commissie van dit parlement komt binnengewandeld? Een ander voorbeeld is deze prachtige foto van minister Anciaux in een advertentie van het Clubcircuit, een organisatie die trouwens wordt betoelaagd met middelen uit de begroting van deze minister zelf. Dit alles heeft te maken met aanvoelen, met zindelijkheid en met afspraken die onder beroepsgenoten worden gemaakt.

Ik sluit me dan ook aan bij de twee vorige sprekers en verzoek u het symbolische van deze code zeker niet te onderschatten. Het minimum van deze deontologische code dienstbetoon ondertekenen of zich ernaar schikken zou een grote waardering betekenen voor het werk dat de parlementsleden in de vorige legislatuur hebben gepresteerd om afspraken te maken om op een zindelijke manier aan politiek te doen. Het zou bovendien aantonen dat er een bereidheid leeft – zoals trouwens reeds door minister Vanderpoorten zelf gezegd – om de aanzet te geven naar interne afspraken teneinde op een waardige manier het beroep van minister uit te oefenen.

De voorzitter : De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Ik wil me bij de twee interpellaties aansluiten door mijn verbazing te uiten over de handelwijze van deze Vlaamse regering die de indruk wil geven af te rekenen met het Ancien Régime en met de oude politieke cultuur. Wie de zaken echter concreet bekijkt, zal vaststellen dat deze regering schaamteloos zaken doet die de voorbije vijf jaar niet meer voor mogelijk werden geacht. Denk maar aan de eer die de heer Bril te beurt is gevallen. Hij werd plotseling tot pseudo-Vlaams regeringscommissaris gebombardeed. Of denk maar aan al die publicaties die niets meer zijn dan politieke propaganda op kosten van de belastingbetaler. Deze reeks werd gestart met de publicatie van de regeringsverklaring daags nadat deze nieuwe regering was aangetreden. Deze publicatie werd uitvoerig geïllustreerd met foto's. Deze werd gevolgd door talrijke andere.

Eigenlijk wordt van mij verwacht dat ik al die publicaties bijhoud, maar dat blijkt een onmogelijke opdracht te zijn. We worden bijna overspoeld met allerlei brochures waarin telkens weer ministers verschijnen en die nu eens uitgaan van de kabinetten zelf, dan weer van instanties die onder de voogdij staan van de betrokken ministers en die dus met gemeenschapsgeld worden betoelaagd. Men gaat nu zelfs nog een stap verder door gretig gebruik te maken van direct mail, een instrument dat vroeger nooit werd gebruikt. Vroeger werd dit instrument hooguit gebruikt in de verkiezingspropaganda, maar deze regering maakt er nu gebruik van in haar dagelijkse ministeriële propaganda waarbij ze zich rechtstreeks tot de individuele burger richt om de kwaliteiten of de prestaties van haar ministers dik in de verf te zetten. Eigenlijk zouden ze consequent moeten zijn. Als minister Stevaert zegt gratis openbaar vervoer te schenken aan de 65-plussers, dan zou de regering ook de eerlijkheid moeten opbrengen in de belastingbrieven te vermelden hoe-

Caluwé

veel dit geschenk de belastingplichtige wel kost? Indien daar het zinnetje 'dankzij de ingreep van minister Stevaert zult u x frank meer belastingen moeten betalen' aan zou worden toegevoegd, zouden we van een eerlijk evenwicht kunnen spreken.

Een bijkomend element is dat daar een federale wetgeving tegenover staat die dit soort aangelegenheden zou moeten controleren. Daarbij zou de geplande publicatie worden onderzocht om te zien of ze informatie inhoudt, dan wel streeft naar een beter imago van de betrokken minister. De vorige Vlaamse regering heeft – mijns inziens terecht – geweigerd dit aan een federale commissie voor te leggen, maar tegelijkertijd heeft ze zich er wel toe verbonden zich te richten naar de geest van die wetgeving. Wat in tegenstrijd was met de normale rechtspraak van deze federale commissie, werd door de vorige Vlaamse regering nooit gedaan. Nu stellen we echter vast dat deze nieuwe Vlaamse regering dat wel doet. Ze bezondigt zich systematisch aan overtreding op de normale rechtspraak van die federale commissie.

Tijdens de vorige legislatuur waren terecht twijfels gerezen over het al dan niet bevoegd zijn van die federale commissie. Zo had gewezen minister Kelchtermans, die ooit veroordeeld was geweest, beroep aangetekend bij de Raad van State om uitspraak te krijgen over het al dan niet bevoegd zijn van die federale commissie. Toevallig heeft het Arbitragehof vorige week uitspraak gedaan over deze aangelegenheid. Het Hof is tot de conclusie gekomen dat er ten aanzien van deze controlecommissie geen beroepsinstantie mogelijk is, omdat het een politieke commissie is waartegen men geen beroep kan aantekenen bij de Raad van State. De wet is dus de wet en iedereen hoort die na te leven. Men kan daar dus bij geen enkele instantie tegen in beroep gaan. Dit betekent dat de Vlaamse regering geen andere mogelijkheid heeft dan deze wet na te leven. Zij moet dus alle geplande informatiecampagnes en publicaties eerst aan deze federale controlecommissie voorleggen.

Ik besef wel dat het onterecht is dat een federale commissie zich over Vlaamse aangelegenheden zou uitspreken en verwijs dienaangaande naar mijn wetsvoorstel om dit te regionaliseren en deze controle ten aanzien van de Vlaamse ministers zelf te kunnen organiseren.

In afwachting blijft de wet de wet. Ik wens dan ook van de minister-president te vernemen of hij, gelet op deze nieuwe elementen, zich bij de wetgeving

zal neerleggen door de initiatieven van zijn regering voor te leggen aan deze federale commissie en of hij er voorstander van is om deze materie op korte termijn te regionaliseren. Ondertussen hebben we zelf een voorstel van decreet opgemaakt dat ertoe moet leiden dat het Vlaams Parlement terzake zelf een controlesysteem kan organiseren. Als ik me niet vergis zal dit stuk morgen worden rondgedeeld. Kan de minister-president akkoord gaan met een controle op de overheidscommunicatie door het Vlaams Parlement?

De voorzitter : De heer Peeters heeft het woord.

De heer Leo Peeters : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte leden, dit is een probleem waarmee we altijd al hebben gekampt. Eerst heeft men op het federale niveau naar een oplossing gezocht. Er werd een algemene regeling uitgewerkt die ook betrekking had op de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement. Die regeling heeft echter nooit echt goed gewerkt. Deze gegevens moesten immers door de Vlaamse regering ter beoordeling worden voorgelegd aan een ander niveau, namelijk de federale Controlecommissie, die daar dan een uitspraak over moest doen. Deze methode werkt niet zo goed en vaak ook niet zo objectief als we wel zouden willen. Maar we voelen allemaal wel aan dat een regeling noodzakelijk is. In de vorige regering hebben we dit probleem ook gekend. We hebben geprobeerd ter zake een eigen gedragslijn op te stellen, die we hebben nageleefd. Ook deze regering kampt met het probleem, net als de andere niveaus. Net als een minister kan een parlementslid immers ook in een brief een bepaalde maatregel aankondigen, waarbij men aanvoelt dat dit al evenmin door de beugel kan. Ook bij de provinciebesturen en op het lokale niveau kan dit probleem rijzen. Ik heb minister Sauwens onlangs nog horen reageren in een zaak van het misbruiken van lokale informatiebladen. Het is dus een algemeen probleem dat we moeten kunnen aanpakken.

Ongeacht de bedoelingen van deze Vlaamse regering en de maatregelen die de minister-president al dan niet zal aankondigen, vind ik dat ook dit parlement zelf een goede benadering moet zoeken voor de problematiek. We moeten er een tijdje rond werken. De uiteindelijke benadering mag dan ook weer niet lachwekkend zijn. De heer Caluwé verwijt de regering een brochure met het regeerakkoord te hebben uitgegeven, die de foto bevat van alle ministers. Ik vind het echter vanzelfsprekend dat samen met dat regeerakkoord ook de ministers met hun foto worden voorgesteld. Op zichzelf meen ik dat daar geen bezwaren tegen kunnen rijzen en het kan dan ook geen vorm van misbruik

Peeters

zijn. Het is belangrijk een en ander objectief te houden, maar politiek heeft ook een gezicht, namelijk dat van de ministers bevoegd voor een bepaalde materie, en dat moet ook aan de bevolking worden meegedeeld. Men mag ter zake dus geen reglementen opstellen tot in het absurde.

Mijnheer de voorzitter, er bestaat een behoefte aan een algemene regeling, die geldt voor iedereen : zowel voor regionale als voor lokale besturen. Het lijkt me dat deze commissie, al dan niet door middel van een werkgroep, de komende maanden de taak op zich kan nemen om een dergelijke regeling uit te dokteren. Ik pleit er wel voor dat dit op een redelijke manier wordt benaderd. Uit mijn eigen ervaring blijkt immers dat er soms een foto wordt geplaatst in een magazine omdat men het gezicht van de minister wil tonen, zonder dat de minister daar zelf van op de hoogte is. De minister-president en andere ministers zullen dat ook wel meemaken. Men moet niet steeds denken dat het hier gaat om een misbruik. Die waarheid mag ook eens worden gezegd.

De voorzitter : Destijds was ik samen met mevrouw Van Hecke een van de initiatiefnemers van deze deontologische code in de commissie die zich bezighield met de nieuwe politieke cultuur. Het doel van deze code was het regelen van de verhouding tussen de politiek – in eerste instantie het parlement – en het politiek dienstbetoon. De code bevatte een onderdeel over de manier waarop politiek dienstbetoon moet worden aangekondigd. Dat was het enige onderdeel over de communicatie, en dit was tot stand gebracht in de filosofie van het ontraden van het verkrijgen van gunsten via de politiek. Dat was de kernopdracht van de deontologische code.

Daarnet had men het over de manier waarop de regering met de bevolking communiceert. In de vorige zittingsperiode, toen ik me in de oppositie bevond, heb ik toenmalig minister-president Van den Brande meermaals geïnterpelleerd over voorbeelden waarvan ik vond dat ze veeleer propaganda voor de persoon waren dan een mededeling vanwege de regering.

De heer Ludwig Caluwé : Werd daarin het woord 'cadeau' gebruikt ?

De voorzitter : Daar wou ik net toe komen. Ik steek niet onder stoelen of banken dat de twee voorbeelden die hier werden aangehaald me storen. Dan heb ik het over de manier waarop minis-

ter Landuyt de maatregelen inzake gratis openbaar vervoer voor 65-plussers voorstelt. Ik vind dat te ver gaan. De vraag rijst ook hoe we maatregelen kunnen nemen en afspraken kunnen maken als het gaat om een parlementslid of een VOI die maatregelen van een minister aanprijst als een cadeau. Het klopt weliswaar dat minister Stevaert dit initiatief niet heeft genomen, maar het feit dat de VOI onder zijn bevoegdheid valt doet bepaalde vermoedens rijzen.

Dan is er de problematiek van de controle op de verkiezingsuitgaven, die de heren Caluwé en Peeters aanraakten. Het Arbitragehof heeft terzake inderdaad een uitspraak gedaan. Ook daarvoor moeten we een oplossing vinden.

Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, u weet dat ik in een vorig leven lid ben geweest van een balie die als beroepsorganisatie regelmatig worstelde en nog steeds worstelt met de toepassing van deontologische regels.

Sommigen halen er het begrip 'ethiek' bij. Dat is natuurlijk moeilijk in regels vast te leggen. Het evolueert natuurlijk wel allemaal. Bij een balie wordt men beoordeeld door confraters. Het stoorde me soms dat men daarin veel te laks was. Men wou immers te allen prijze de eigen beroeps categorie beschermen tegenover de buitenwereld. Ik vroeg me soms af hoe ver een advocaat over de schreef moest gaan alvorens de orde daadwerkelijk optrad. De mildheid van sommige uitspraken had vaak te maken met het feit dat men de waardigheid van het beroep te allen prijze wou verdedigen tegenover de buitenwereld.

Ook de evolutie van communicatiemethodes speelt een rol. Vandaag is er een enorme vlucht in de communicatiemogelijkheden. Welke regels men ook vastlegt, men moet zich aanpassen aan die evolutie, hoewel men weliswaar bepaalde principes kan vastleggen. Ik geef opnieuw een voorbeeld uit de advocatuur. Tien of vijftien jaar geleden was het gebruik van reclame een taboe voor een advocaat. Vandaag zal de advocatuur echter reclametechnieken gaan toepassen. Deze discussie beperkt zich dus niet tot het politieke milieu.

Ik weet zeer goed wat er in de schoot van dit parlement tot stand is gekomen aan deontologische regels. In een recent vorig leven was ik burgemeester. Ik heb toen uw deontologische code ontvangen. De

Dewael

voorzitter van het Vlaams Parlement vroeg of de gemeenteraad dat wilde bekrachtigen.

Er moeten twee zaken worden onderscheiden die in de discussie nogal eens door elkaar worden gehaald. De deontologische code heeft te maken met dienstverlening aan de bevolking. Ik weet zeer goed dat er een commissie bestaat waar men klachten kan indienen. Als burgemeester heb ik ooit nog een klacht ingediend omdat een Vlaams volksvertegenwoordiger van de stad waar ik woon een mededeling deed aan de bevolking. Daarin zei zij dat er binnenkort een riolering zou worden aangelegd. In bijlage voegde zij de brief van de toenmalig bevoegde minister, de heer Kelchtermans. Minister Kelchtermans zegde daarin een subsidie toe voor de rioleringswerken. Die volksvertegenwoordiger bezorgde zijn brief aan alle betrokken inwoners. Ik heb daartegen klacht neergelegd bij de commissie. Ik vond het een beetje tegenstrijdig dat men de steden en gemeenten vroeg om die code mee te onderschrijven, terwijl de instantie die dat initiatief nam op het grondgebied van de gemeente zelf tegen de regel zondigde. Die klacht werd verworpen.

Ik denk dat we naar de toekomst moeten kijken. Als ik alle publicaties van het departement Buitenlandse Betrekkingen met daarin de foto's van mijn voorganger hier zou uitspreiden, dan zou de tafel te klein zijn. De heer Peeters heeft het hier gehad over een manier om een gezicht te geven aan Vlaanderen in het buitenland. Mijn voorganger deed dat door een woord vooraf te schrijven, en de tekst te laten vergezellen met een foto. Als we dus echt naar het verleden willen kijken, zullen we altijd wel iemand vinden die heeft gezondigd. Ik heb zelf de muur van Hoei beklommen. Dat was mijn tegenprestatie voor het programma de XII Werken. De vorige premier heeft ooit het gras van Anderlecht afgereden ; dat was zijn tegenprestatie omdat hij het tegen Rob Vanoudenhoven moest afleggen. Laten we dus geen spijkers op laag water zoeken, en kijken naar de toekomst.

Zoals de voorzitter van het Vlaams Parlement heeft meegedeeld, heb ik de code aan de Vlaamse regering meegedeeld. Ik deed dat op 22 oktober. De Vlaamse regering heeft daarvan akte genomen. We onderschrijven de geest van de code, maar we hebben vastgesteld dat een aantal van de bepalingen van die code niet of moeilijk verenigbaar zijn met de vereisten van de ministeriële functie. Als het parlement dat wenst, wil ik een plichtigheid organiseren waarop we die code ondertekenen, maar

u zult het met mij eens moeten zijn dat sommige bepalingen moeilijk verenigbaar zijn met de vereisten van de ministeriële functie. Zo lezen we dat men niet mag tussenkomen bij een departementale administratie. Als we dat zouden toepassen, dan wordt Vlaanderen moeilijk bestuurbaar. Wat hier telt, is meer de geest dan de letter van deze code over de dienstverlening aan de bevolking. Daarom hebben we akte genomen van de code, en we onderschrijven er de geest van. Zo rekenen we af met het klassieke politieke dienstbetoon, waarbij men iets voor de burger doet en in ruil op zijn stem rekent. Ik denk dat er praktijken waren gegroeid waaraan paal en perk moest worden gesteld.

Het probleem van de overheidscommunicatie is een belangrijk probleem. Tijdens de voorbije zittingsperiode nam ik af en toe deel aan de werkzaamheden van de federale controlecommissie van de verkiezingsuitgaven. Toen verscheen de Vlaamse regering niet voor die commissie, omdat ze er zich niet aan wilde onderwerpen. Tot vandaag neemt de huidige Vlaamse regering hetzelfde standpunt in. De andere gemeenschappen en gewesten nemen een ander standpunt in : men zegt ons dat zij trouw al hun campagnes en mededelingen aan deze commissie voorleggen.

Die commissie heeft een effectieve sanctiemogelijkheid, want als men over de schreef gaat, dan kan de kostprijs van de afgehuurde of gebruikte ruimte worden afgetrokken van het eigen verkiezingsbudget. De vorige Vlaamse regering gaf steevast verstek, en de huidige regering trekt die lijn door. Het lijkt me belangrijker dat het Vlaams Parlement zelf een reglementering uitwerkt waarin wordt bepaald hoe een zindelijke overheidscommunicatie er moet uitzien. Dat is overigens met evenveel woorden in het regeerakkoord opgenomen. Ik wil hier niet beweren dat dit vroeger niet goed gebeurde, en nu wel. Terzake moeten we het een en het ander nuanceren, maar er moet nu wel een regelgeving worden uitgewerkt. Daarbij moet men ook respect opbrengen voor de bevoegdheidsverdeling die in dit federale land bestaat.

De Vlaamse regering vindt het wenselijk dat het Vlaams Parlement die regelgeving uitdoktert. Er zal worden gediscussieerd of we nu aan een ontwerp dan wel een voorstel van decreet moeten werken. Het zou echter onlogisch zijn dat de Vlaamse regering zelf regels zou voorstellen die ministers moeten respecteren in verband met de overheidscommunicatie. Het zou veel beter zijn als het parlement dat zelf doet. Dat is ook de reden, mevrouw Van Hecke, waarom ik eind vorige maand een brief heb geschreven aan de voorzitter

Dewael

van het Vlaams Parlement. Daarin heb ik de principes uit de doeken gedaan waaraan volgens de regering een dergelijke overheidscommunicatie moet beantwoorden, en die in een decreet moeten worden opgenomen.

Voor de volledigheid van informatie wil ik u deze brief van 2 februari bezorgen. In deze brief aan de heer De Batselier som ik een aantal principes op, maar ik stel ook dat we er de voorkeur aan geven dat het Vlaams Parlement zelf, op basis van deze principes, het initiatief zou nemen. De regering staat ter beschikking om daarover met het parlement te discussiëren. Ik verneem dat er een voorstel van decreet is uitgewerkt.

Het is erg belangrijk de vraag te beantwoorden wie voor de controle moet zorgen. Wij zijn van oordeel dat een deontologische commissie die moet waken over de overheidscommunicatie, het best bestaat uit onafhankelijke experts, en niet uit leden van het Vlaams Parlement. Als het parlement daar anders over beslist, dan respecteer ik natuurlijk zijn wijsheid, maar ik ben van oordeel dat men moet vermijden dat collega's over collega's oordelen.

Ten tweede moet die commissie ambtshalve optreden, maar kan ze ook worden samengeroepen voor een specifieke klacht. De controleregeling moet er niet in bestaan elk initiatief vooraf aan de commissie voor te leggen, maar pas nadien als er een overtreding wordt vastgesteld of vermoed.

Rekening houdend met de beperkte sanctiemogelijkheden, lijkt het me een beter idee om in plaats van straffen uit te spreken, het oordeel van de commissie te publiceren in de pers. Dat is pas een echte straf voor een politicus, dat iedereen in het lang en het breed kan lezen wat hij heeft uitgesproken. De oprichting van een soort administratief rechtscollege met bepaalde sanctiemogelijkheden heeft geen zin. Het gaat om de zindelijkheid van de overheidscommunicatie, en als men daartegen zondigt, mag de bevolking dat weten. Om de onafhankelijkheid van die commissie ten opzichte van de uitvoerende macht te verzekeren, moeten haar werkingskosten voor rekening van het Vlaams Parlement vallen.

We zien het decretale initiatief in twee fasen. Als het decreet is totstandgekomen en de commissie heeft een codex vastgelegd, kunnen we van die codex het best ook in een decreet veranderen. Deze ideeën zijn niet te nemen of te laten, de regering wil gewoon haar bijdrage aan het debat leve-

ren. In de brief aan de voorzitter van het parlement vroeg ik wat men van ons verwacht. Als het parlement wil dat we een ontwerp van decreet maken, dan zullen we dat doen op basis van de genoemde principes. Een voorstel van decreet is voor mij ook perfect mogelijk.

De federale overheid is nog steeds bevoegd voor de controle op de verkiezingsuitgaven. De vorige Vlaamse regering heeft zich volgens een arrest van het Arbitragehof vergist toen ze niet wou verschijnen voor de federale controlecommissie. Een Vlaams decretaal initiatief blijft onder de huidige wetgeving een zuiver intern instrument of orgaan, en kan niet in de plaats treden van de federale controlecommissie. Natuurlijk steun ik de idee van de heer Caluwé dat dit een Vlaamse bevoegdheid moet worden, maar zo lang dat niet het geval is, moeten we handelen volgens die beperking. In afwachting van verdere stappen in de staatsvorming moeten de Vlaamse ministers zich onderwerpen aan de federale controlecommissie. We kunnen de geldende regels niet overtreden, we zouden onszelf daarmee vogelvrij verklaren.

Ik vat even samen. We onderschrijven met volle overtuiging de geest van de codex voor de dienstverlening. Er is nood aan een decretaal initiatief om een code voor de overheidscommunicatie op te stellen. De regering verkiest dit over te laten aan het parlement. Door de uitspraak van het Arbitragehof moeten Vlaamse ministers zich alsnog verantwoorden bij de federale controlecommissie.

De voorzitter : Ik zal uw brief aan de voorzitter van het parlement laten kopiëren voor de commissieleden. Het komt mij voor dat we geen nieuwe commissie moeten oprichten. We kunnen dit onderwerp op basis van de parlementaire initiatieven hier verder behandelen.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister-president stemt me tevreden. We weten nu hoe de Vlaamse regering staat tegenover de deontologische code. Zij zal de geest van de code naleven. Ze is eveneens bereid een Vlaamse regelgeving te aanvaarden, en uiteraard moet het parlement die opmaken.

Aan mijn collega's van de CVP wil ik nog zeggen dat ik dit onderwerp te belangrijk vind voor een polemiek. Ik heb bewust niet voor een confrontatie gekozen. Als ik dat gewild had, had ik heel makkelijk overtredingen die in het verleden door de toenmalige meerderheid werden begaan kunnen vinden

Holemans

en hier op tafel gooien. We moeten dit thema in alle sereniteit behandelen, over de grenzen van oppositie en meerderheid heen. Ik heb in de jongste maanden duidelijk gesignaleerd wanneer iemand over de schreef ging.

We mogen ook niet overdrijven. Een regeringsverklaring bijvoorbeeld zonder foto's zou toch echt belachelijk zijn. (*Opmerkingen van de heer Ludwig Caluwé*)

Dat werd hier wél gezegd. Ik pleit absoluut niet voor anonieme politiek.

Ik weet niet zeker of we de media moeten gebruiken als sanctioneringsinstrument. We mogen er geen mediaspektakel van maken. Een tweede idee was de raad van wijzen. Er valt iets te zeggen voor de onafhankelijkheid daarvan. Aan de andere kant heeft het parlement duidelijk als taak de uitvoerende macht te controleren. Hoe de controle op het naleven van de deontologische code moet worden uitgewerkt, moeten we vandaag niet vastleggen.

In het licht van de komende gemeente- en provincieraadsverkiezingen hebben een aantal gemeenten een aangepaste versie van de code van het parlement overgenomen. Als dit onder de bevoegdheid van deze commissie valt, zouden we verdere stappen kunnen zetten om de provincie- en gemeentebesturen aan te moedigen. Zo kan een uniforme regeling ontstaan. Op dit ogenblik heerst een wat gekke situatie op het terrein, omdat de ene gemeente het wel, en de andere gemeente het niet heeft gedaan.

Gelet op het feit dat we met deze commissie aan het werk zullen gaan, en gelet op het duidelijke antwoord van de minister-president, zal ik geen motie indienen.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Ik wijs erop dat mijn interpellatie over de individuele dienstverlening ging. Ook de deontologische code gaat enkel over de dienstverlening van parlementsleden, en mutatis mutandis over die van de leden van de regering.

De problematiek van de overheidscommunicatie is een aparte zaak die hier los van staat. We zijn het erover eens dat de overheidscommunicatie moet worden geregeld en dat het te maken heeft met bevoegdheden van zowel het Vlaamse als het federale niveau.

Minister-president Patrick Dewael : Gezien de andere interpellanten er vragen over stelden, was ik verplicht erop in te gaan.

De heer John Taylor : Dat klopt, maar de essentie van de interpellatie is het proces dat we de jongste jaren in het Vlaams Parlement hebben gevoerd over het optreden van een individuele mandataris ten aanzien van de bevolking, en zijn communicatie daarbij. Het andere probleem bestaat ook, maar in dit debat mag daar niet de nadruk op liggen. We hebben daar immers al een consensus over. In de omzendbrief van de vorige Vlaamse regering over de deontologische code werd het onderscheid al gemaakt tussen de dienstverlening van individuele mandatarissen en hun communicatie daarover enerzijds, en de communicatie van de Vlaamse regering met de bevolking over haar beleid anderzijds. Er is weinig discussie over hoe die publicatie moet gebeuren, want het is duidelijk dat ze zichtbaar moet zijn.

De vraag was echter of de Vlaamse regering al dan niet de geest van de deontologische code in verband met individuele dienstverlening volgt die tijdens de vorige zittingsperiode is totstandgekomen. Parlementsvoorzitter De Batselier heeft in heel Vlaanderen een rondschrijven gestuurd aan de gemeentebesturen om de toepassing van de code te propageren, en tot een nieuwe cultuur onder overheidsmandatarissen te komen.

De minister-president zegt vandaag dat de regering akte heeft genomen van de brief van de voorzitter en dat ze zich ermee akkoord heeft verklaard de geest van de code toe te passen. De brief van minister Landuyt gaat daar echter flagrant tegen in. Hij heeft het over het nakomen van een verkiezingsbelofte.

Minister-president Patrick Dewael : Ik ben niet op de hoogte van de brief. Hebt u klacht ingediend bij de deontologische commissie ? De Vlaamse regering heeft zich ermee akkoord verklaard de geest van de code te respecteren, maar er is geen instelling die daarover kan oordelen.

De voorzitter : De minister-president zegt het eens te zijn met de geest en akte te nemen van onze deontologische code. Dan kan een parlements lid of iemand anders klacht neerleggen bij onze deontologische commissie. (*Opmerkingen van minister-president Patrick Dewael en van mevrouw Mieke Van Hecke*)

De heer John Taylor : Dat kan mijns inziens niet. Het kan ook niet bij een federale instantie. Het

Taylor

gaat immers om een code van het Vlaams Parlement, met de toepassing waarvan de Vlaamse ministers zich akkoord hebben verklaard. Een klacht bij een federale commissie is dus zinloos. Dat valt buiten haar bevoegdheden. (*Opmerkingen*)

Er worden verschillende dingen met elkaar verward.

Minister-president Patrick Dewael : Ik oordeel op basis van de beschikbare informatie. Heeft de minister de brief waarover u spreekt, verstuurd in zijn bevoegdheid ? Tegen welk artikel zondigt hij ?

De heer John Taylor : Hij heeft gehandeld als mandataris van het arrondissement Brugge, en gaat volledig in tegen de geest van artikelen 31 en 32 van de Deontologische Code.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik citeer artikel 32 : 'De volksvertegenwoordigers maken in hun verkiezingscampagnes en mailings die gericht zijn op individuen, geen melding van de diensten die ze eventueel voor de betrokkenen hebben verricht. In geen geval mogen ze de indruk wekken dat ze om een stem vragen in ruil voor bewezen diensten.'

Minister-president Patrick Dewael : Staat de SP erop vermeld ? Vraagt u aan mij om op te treden ?

De heer John Taylor : De SP wordt niet vermeld. We vragen u wat het standpunt is van de Vlaamse regering in verband met het onverkort toepassen van de deontologische code voor individuele dienstverlening. U antwoordt dat u er in principe mee akkoord gaat de code toe te passen. Welnu, deze brief is een grove schending van de code. Als hij was opgesteld door een Vlaams parlements lid, dan zou de deontologische commissie van het Vlaams Parlement hem moeten veroordelen. Dat is evident. Men maakt deze aangelegenheid echter belachelijk.

De voorzitter : We moeten proberen tot een goed debat te komen om dit probleem op te lossen. Alle collega's staan erachter dat we de deontologische code moeten toepassen.

Er is echter een probleem. De minister-president zegt het eens te zijn met de geest van de code. Mevrouw Van Hecke zegt dat een eventuele klacht niet kan worden behandeld. De regering is bereid zich aan de code te onderwerpen, maar onze code voorziet niet in de mogelijkheid om klacht neer te

leggen tegen een minister. We moeten daarover nadenken.

De heer John Taylor : Dat wisten we tijdens de vorige zittingsperiode ook al. De regering heeft zich ertoe geëngageerd de code toe te passen, maar het Vlaams Parlement zou daar niet over oordelen. We hebben dat nooit gevraagd. We oordelen alleen over het optreden van collega's.

We hebben hier een deontologische code goedgekeurd, alsook de procedure voor de beoordeling en de toepassing ervan. Hoe regeringsleden of leden van een gemeente- of provincieraad dit toepassen, is hun zaak.

Minister-president Patrick Dewael : In deze brief gaat het gewoon om een beleidsmaatregel van de Vlaamse regering, die door de betrokkene aan de Vlaamse bevolking wordt bekendgemaakt.

De heer John Taylor : Is dat uw interpretatie ? Deze brief wordt toegezonden aan mijnheer X en mevrouw Y met de boodschap dat ze een individueel cadeau ontvangen.

Minister-president Patrick Dewael : Het is toch zonneklaar dat beleidsmaatregelen die een regering neemt, aan de bevolking kunnen worden medegedeeld ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dit is een mededeling aan individuele 65-plussers door iemand die net op dat ogenblik bekend maakt dat hij kandidaat-burgemeester en lijsttrekker zal zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen. Voor deze mededeling werden bij de gemeente lijsten opgevraagd.

Deze brief van minister Stevaert werd in Brugge bovendien vergezeld van een tweede brief, met de boodschap dat er gratis openbaar vervoer komt dankzij de SP en ondergetekende, minister Landuyt. Artikel 32 zegt duidelijk dat dit naar letter en geest een overtreding is.

Minister-president Patrick Dewael : U zult me niet snel iemand lichtzinnig horen beoordelen of veroordelen. Ik sta wel open voor een principieel debat. Ik stel trouwens voor dit debat nogmaals te voeren in september. U zult zien hoeveel dergelijke boodschappen er zowel door meerderheid als oppositie de wereld ingestuurd zullen worden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik zal nooit een brief sturen waarin staat : 'ik, eerste schepen Mieke Van Hecke, heb dit of dat gedaan'.

Van Hecke

De voorzitter van dit parlement heeft aan de verschillende instanties op de diverse niveaus gevraagd om na het onderschrijven van de code zelf te zorgen voor een beoordelingscommissie of -orgaan.

De voorzitter : De gemeenteraden oordelen toch ook over de schepencolleges ?

De heer John Taylor : Schepenen zijn nog altijd gemeenteraadsleden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Het probleem is dat men geen parlementslid meer is. Kan de minister-president ons dan ook binnen afzienbare tijd meedelen wie de klachten in ontvangst zal nemen en wie de inbreuken zal beoordelen ?

De voorzitter : Bedoelt u dat de regering zelf een deontologische commissie moet samenstellen ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dat is steeds de vraag geweest. Zo kan de minister-president de klachten in ontvangst nemen. Vindt hij, na overleg met zijn collega's, dat iets niet correct is gebeurd, dan hij die klacht beantwoorden door te zeggen dat dit in de toekomst niet meer kan omdat de regering van oordeel is dat dit niet door de beugel kon.

De voorzitter : Ik heb de indruk dat hier wordt geïnsinueerd dat we de geest van de deontologische code willen afzwakken. Deze insinuatie wens ik in ieder geval te weerleggen.

De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Ik wil helemaal niets insinueren. Ik begrijp echter niet dat u, mijnheer de voorzitter, niet meer weet in welke sfeer en geest deze code tot stand is gekomen.

De voorzitter : Het is niet omdat enkele details me ontglippen, dat ik me de sfeer en de geest niet meer zou herinneren.

De heer John Taylor : Het zou goed zijn om nog even de omzendbrief van de Vlaamse regering hierover ter hand te nemen. De vorige Vlaamse regering ging immers verder dan de deontologische code. Zij wou voor zichzelf zelfs strenger zijn in plaats van milder. Ik ben er voorstander van dat beleidsmaatregelen bekend worden gemaakt, maar dit heeft niets te maken met het debat dat we hier voeren. Het debat gaat hier over de nieuwe deon-

tologie voor alle politieke mandatarissen. Dit alles evolueert inderdaad zeer snel. Vandaag is het blijkbaar niet meer vanzelfsprekend dat men op dezelfde weg verder gaat. In de vorige zittingsperiode hebben we de indruk gegeven dat sociaal dienstbetoon vies is. Dubieuze cadeaus geven, is dat blijkbaar niet.

De sfeer die nu wordt gecreëerd, is een hele stap achteruit tegenover de vorige zittingsperiode. Ik zetelde toen in de deontologische commissie, en heb gezien hoe leden werden beoordeeld. De heer Gabriëls moest bijvoorbeeld voor die commissie verschijnen voor een zaak die zich buiten het bestek van de deontologische code bevond maar waarvoor hij in de pers werd gelaakt. Ik betreurde dat. Het minimum is echter wel dat de deontologische code wordt toegepast. En blijkbaar wordt dat in vraag gesteld, wat ik jammer vind.

Het verheugt me dat de minister-president zegt dat de code zal worden nageleefd, maar we stellen vast dat dit in de praktijk niet gebeurt. Zowel minister Landuyt als minister Stevaert treden ze met de voeten. Men moet me niet wijsmaken dat een minister niet weet wat er in een VOI die onder zijn bevoegdheid ressorteert, gebeurt. Iedereen die de praktijk kent, weet dat een VOI zo iets niet zal publiceren zonder dat de minister daarvan op de hoogte is.

Minister-president Patrick Dewael : Er is een fundamenteel verschil tussen het optreden van beide ministers. U hekelte minister Landuyt omdat die een bepaald artikel van de code over de dienstverlening met de voeten zou hebben getreden. De brief van De Lijn heeft echter louter en alleen te maken met overheidscommunicatie.

De heer John Taylor : Neen, toch niet als men bekijkt hoe dat gepubliceerd is.

Minister-president Patrick Dewael : Dat is wel overheidscommunicatie. Die twee debatten lopen door elkaar. U wilt mij daarin een bepaalde verantwoordelijkheid geven. Ik kan die verantwoordelijkheid niet dragen omdat ik niet op de hoogte ben van alle brieven die circuleren. Niemand is verplicht me daarvan op de hoogte te brengen. Niemand kan bij mij een klacht indienen. Ik word hier geconfronteerd met één brief, zo kunnen er ook nog andere zijn. Daaruit besluit ik – met alle respect voor wat u terzake hebt gedaan in de vorige zittingsperiode – dat het systeem op dat vlak kaduuk is.

De heer John Taylor : Mijnheer de minister-president, u zegt dat u niet op de hoogte bent. Maar reeds drie weken geleden hebben we hier een vraag over gesteld. Die vraag was aan u gericht, maar uw collega-minister heeft in uw plaats geantwoord. Misschien weet u dat niet. U zegt dat de brief van De Lijn moet worden bekeken in het kader van het overheidsbeleid. Het gaat echter ook over individuele brieven aan senioren.

Minister-president Patrick Dewael : Ik weet heel goed wat er werd geantwoord, want minister Vanderpoorten heeft geantwoord op basis van de elementen die ik haar ter beschikking had gesteld. In haar antwoord maakte zij onder meer melding van de brief die ik aan de parlementsvoorzitter heb gestuurd, en die nu is rondgedeeld.

De heer John Taylor : Ik heb toen al verwezen naar de brief van minister Landuyt en de brief van De Lijn. Die brieven gaan niet alleen in tegen de regels over de bekendmaking van de dienstverlening. Het druist ook in tegen de bepalingen van artikel 29 van de Code over vormen van schijndienstbetoon, waarbij volksvertegenwoordigers de schijn wekken dat ze aan iets hebben meegewerkt. Deze brieven gaan daar flagrant tegenin, maar als ik het goed begrijp, trekt u zelfs dat in twijfel.

Minister-president Patrick Dewael : Deze discussie sterkt me in mijn overtuiging dat het verlenen van jurisdictionele bevoegdheid aan een parlement, waarbij parlementsleden moeten oordelen over hun gelijken, steeds aanleiding geeft tot zeer verhitte discussies. Als oppositielid heb ik meegeemaakt dat de controlecommissie dossiers wou opmaken tegen deze of gene fractie. Daarvan bent u wellicht minder op de hoogte dan ik. Dit is geen goede werkwijze.

Daarom pleiten wij voor het oprichten van een commissie van onafhankelijke deskundigen, zoals aangegeven staat in de brief die ik heb laten ronddelen. De heer Holemans kan wel de mooie wens opperen dat dit de grenzen tussen meerderheid en oppositie moet overstijgen, maar mijn ervaring leert me dat dit in de praktijk anders is.

De heer John Taylor : Ik maakte deel uit van de deontologische commissie. Ik vond dat die op een zeer correcte manier heeft gehandeld. Weinig leden zullen beweren dat deze commissie niet heeft getracht om, weliswaar met een zekere mildheid, de deontologische code ingang te doen vinden. Deze brieven hebben me dan ook erg gestoord. Ze geven alleszins de indruk dat men een heel andere weg wil inslaan, dat men het streven naar een nieuwe

geest en praktijk onder politici wil opgeven, dat men de deontologische code wil opblazen.

Daarom willen we duidelijkheid. We staan volledig achter de inhoud en de geest van deze deontologische code, maar als de Vlaamse ministers daar geen rekening mee houden, dan hoeft deze deontologische commissie niet meer. Dan kunnen er net zo goed andere organen worden opgericht binnen elke partij om te oordelen over de deontologie van zowel de federale als de Vlaamse mandatarissen.

Dat is essentieel : we zullen ons niet laten beoordelen door een commissie waarvan de voorzitter van dit parlement een zo hevig voorstander is, terwijl we vaststellen dat twee ministers van zijn partij de code flagrant met de voeten treden. Dat is mijn conclusie. We zullen dit heel waakzaam volgen en conclusies trekken over wat er verder moet gebeuren.

De voorzitter : De heer Peeters heeft het woord.

De heer Leo Peeters : Dit debat brengt ons steeds meer tot de overtuiging dat er een algemene regeling moet komen waarover binnen het parlement wordt onderhandeld, en dat een decretale vorm moet aannemen. Alle niveaus kunnen daarbij worden betrokken. Er moet een regeling komen voor zowel parlementsleden als ministers.

Op basis van mijn ervaring met de federale controlecommissie moet ik zeggen dat de beoordeling van collega's door collega's een heikel punt is. Een dergelijke beoordeling is vaak moeilijk, of zelfs onmogelijk. Dat is geen gezonde situatie. Net als de minister-president ben ik van oordeel dat er een commissie van onafhankelijke experts moet komen. Die commissie moet met haar rechtspraak de bakens uitzetten. Het zou goed zijn om hier snel mee aan de slag te kunnen gaan.

Het voorstel van decreet van de heer Caluwé volstaat niet. Hij steunt ten dele op de deontologische code. De minister-president zelf heeft gezegd dat daaraan een beperkende interpretatie moet worden gegeven. Verder verwijst hij naar de openbaarheid van bestuur. Maar er zijn nog andere aspecten die in rekening moeten worden gebracht. Daar komen we later nog op terug.

Ik heb nog een heel specifieke vraag voor de minister-president. Hij had het over de federale controlecommissie. Het Arbitragehof heeft daar een standpunt over ingenomen. Mij is dat allemaal niet even duidelijk. De federale controlecommissie is er destijds gekomen om de financiering en de boek-

Peeters

houding van de politieke partijen, de verkiezingsuitgaven van de kandidaten en de regeringsmededelingen te controleren. De minister-president heeft uitdrukkelijk gezegd dat hij de autoriteit van de federale controlecommissie inzake de verkiezingsuitgaven blijft erkennen. Niemand van ons heeft daar problemen mee.

Maar hoe zit het met de regeringsmededelingen op zich ? Zal hij, in het licht van het standpunt van het Arbitragehof, de ministers opdragen om de regeringsmededelingen mee te delen aan deze commissie ? Of houdt hij vast aan het oude standpunt en vindt hij het niet aangewezen om dat voorafgaandelijk, binnen een periode van dertig dagen, mee te delen aan de federale commissie ? Dat is me niet duidelijk.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, in de deontologische commissie zetelen 'beroepsgenoten'. Of dat een goede zaak is, hangt van het onderwerp af. Dienstbetoon heeft te maken met attitudes, en daarvoor zijn beroepsgenoten aangewezen. Zeker in de beginfase, toen nieuwe attitudes hun ingang moesten vinden, was het aangewezen om met beroepsgenoten te werken. De deontologische commissie heeft elke beslissing bij unanimitie genomen. Iedereen stond achter de realisatie van de doelstellingen. Het instrument werd, hoe zwak het ook was, daarvoor aangewend.

Mijn concrete vraag blijft echter overeind : hoe zult u de klachten verwerken ? Mijns inziens is het voor de hand liggend dat u zelf de klachten in ontvangst neemt. Eventueel kan dan via de voorzitter van het Vlaams Parlement bekend worden gemaakt welke gevolgen eraan werden gegeven. Kunt u dit niet eens bekijken ? Nu blijft de tekst van de deontologische code dode letter. Kunt u duidelijk maken waar de klachten moeten worden ingediend ?

Ik geloof dat u de brief van minister Landuyt niet hebt gezien. De meesten van ons zijn van oordeel dat ook de brief van minister Stevaert niet verenigbaar is met de geest van de deontologische code. Aan dit bezwaar kan trouwens nog worden tegemoet gekomen. In vele gemeenten moet de 65-pluspas van De Lijn nog worden ingevoerd. Ik zal met belangstelling nagaan of de inhoud van de brief wordt aangepast.

De voorzitter : De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé : Ik denk dat er enkele verduidelijkingen i.v.m. het fotogebruik dienen gegeven te worden. In het verleden was ik al van oordeel dat de federale controlecommissie een te sterk foto-fetisjisme aan de dag legde. Zo gauw een foto verscheen, werd men veroordeeld. De rechtspraak van die commissie is duidelijk. De ministers Chabert en Kelchtermans werden veroordeeld, louter en alleen omdat in een brochure bij een voorwoord ook een klein fotootje was verschenen. Ze kregen een zware straf opgelegd : ze mochten tijdens de verkiezingscampagne van 1999 geen persoonlijke verkiezingsuitgaven doen. (*Opmerking van de heer Leo Peeters*)

De partij heeft dat dan voor hen gedaan, wat wel toegelaten was.

Dat politici over elkaar kunnen oordelen, kan dus inderdaad tot moeilijkheden leiden. Wanneer is iets imagobevordering of propaganda ? Wanneer is iets communicatie of informatie ? De federale commissie kwam tot tastbare besluiten : met foto werd het propaganda, zonder foto was het informatie. Een brief zoals die van De Lijn – zonder foto – is in mijn ogen echter veel straffere propaganda, dan een fotootje bij een voorwoord in een brochure. Het lijkt me inderdaad geen goede zaak om daar onder gelijken over te oordelen.

In het verleden legde de heren Tavernier en Versnick prompt een klacht neer bij de federale controlecommissie als ze ergens een fotootje vonden. Af en toe, minder dan een jaar geleden, werd de heer Versnick daarbij geassisteerd door zijn fractieleider, de heer Dewael. Toen u minister-president werd, deed u echter onmiddellijk hetzelfde, en erger. Het eerste wat u deed, was een regeringsverklaring publiceren met prachtige foto's van alle ministers.

Minister-president Patrick Dewael : Ik daag u uit om daarover ook maar enige uitspraak van mij terug te vinden.

De heer Ludwig Caluwé : Minder dan een jaar geleden leverde u kritiek op een publicatie van de heer Van den Brande.

Minister-president Patrick Dewael : Ik heb dat op geen enkel ogenblik gedaan. Ik ben enkele keren naar de controlecommissie geweest, maar heb daar niet het woord genomen.

De voorzitter : Laten we het niet over het verleden hebben. Mijnheer Caluwé, kunt u afronden ?

De heer Ludwig Caluwé : Ons voorstel van decreet ligt klaar. Het stemt wonderwel overeen met de ideeën van de minister-president. Het werd een tijdje geleden gepubliceerd in een krant. Mogelijkwijze heeft de minister-president dat gelezen, en heeft het hem geïnspireerd tot zijn voorstel van vandaag.

Minister-president Patrick Dewael : Grote geesten ontmoeten elkaar altijd.

De heer Ludwig Caluwé : Ik som de vijf punten van ons voorstel op. Laat ons dit niet toevertrouwen aan gelijken, maar aan een commissie van gewezen journalisten en professoren in het mediarecht. Over de exacte samenstelling kunnen we discussiëren. De commissie stelt de richtlijnen op, wij beoordelen ze uiteraard. De commissie kan ambtshalve oordelen en de commissie kan op basis van een klacht oordelen. Een minister kan bij twijfel en zonder verplichting de commissie voorafgaandelijk raadplegen. Een vastgestelde overtreding wordt gepubliceerd in een eigen publicatie en in de media.

De minister-president gaat hier grotendeels mee akkoord. Ik hoop dat we snel concrete resultaten zullen bereiken.

De voorzitter : Collega's, we moeten het debat over de deontologische code inzake de particuliere en collectieve dienstverlening, en dat over de communicatie en de controle van de verkiezingsuitgaven gescheiden houden. In het eerste debat sluit ik me aan bij mevrouw Van Hecke. De voorliggende brieven zijn voor discussie vatbaar. Met het oog op de toekomstige toepassing van de code vraag ik de minister-president om de regeringsleden hier richtlijnen over te geven. Het Vlaams Parlement moet zich ook bezinnen over de behandeling van klachten over regeringsleden. Daarvoor bestaan nu geen regels. Een door de regering samengestelde controlecommissie is naar mijn oordeel niet geschikt.

In het tweede debat hebben de heren Caluwé en Peeters initiatieven genomen. De minister-president heeft een brief geschreven aan de voorzitter, met een aantal krachtlijnen die ons moeten toelaten om in deze commissie na te gaan in hoeverre we decreterend werk moeten verrichten, een codex moeten opstellen, enzovoort.

Mevrouw Mieke Van Hecke : De regering kan natuurlijk de controle aan het parlement toewijzen,

dat op haar beurt de deontologische commissie van het parlement als bevoegde commissie aanduidt. Maar technisch-juridisch kunnen we die bevoegdheid niet naar ons toetrekken. We kunnen immers geen klachten ontvangen. De regering kan de minister-president wel aanduiden als klachteninstantie, die doorverwijst naar de deontologische commissie van het parlement. De regering moet daarover beslissen.

Minister-president Patrick Dewael : Heeft de vorige regering dat niet gedaan ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Neen.

Minister-president Patrick Dewael : Op de vraag van de heer Peeters moet ik meedelen dat ik de regering nog niet kon confronteren met het recente arrest van het Arbitragehof. Het Arbitragehof is hier op een indirecte wijze bij betrokken, nadat men tevergeefs bij de Raad van State had aangeklopt. Ik kan nog niet zeggen of we nu de positie van de vorige en de huidige Vlaamse regering ten aanzien van de federale controlecommissie opnieuw moeten bekijken. Ik moet eerst alles nog controleren. Als dat is gebeurd, zal ik de regering daarover informeren, en vervolgens aan u precieze informatie geven.

Op de vraag bij wie dit soort van klachten moet terechtkomen, antwoord ik alleen formeel dat de Vlaamse regering de geest van de code onderschrijft. Het zou echter onwerkbaar zijn dat ik in mijn functie van al die gevallen kennis zou nemen en ze zou moeten interpreteren. Daarom heeft ook de vorige Vlaamse regering dat nooit gedaan, of er nu klachten waren of niet. Ik werd nu op de hoogte gesteld van een aantal nieuwe feiten. Daarover kan ik met de leden van de regering spreken. Ik ben er echter geen voorstander van om dat te formaliseren.

Ten slotte, het werk is niet af. Er zijn nog een aantal lacunes. Mijn voorstellen gaan blijkbaar in dezelfde richting als het voorstel van decreet dat morgen zal worden rondgedeeld. Deze commissie kan daar in de komende weken verder werk van maken. De regering is graag bereid om er actief aan mee te werken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 15.33 uur.*